

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:4, Issue:28
sssjournal.com

pp.6514-6522
ISSN:2587-1587

2018
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 10/12/2018

The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 30/12/2018

Published Date (Makale Yayın Tarihi) 30.12.2018

YEŞİLAY AFİŞLERİNİN TİPOGRAFİK VE TASARIM AÇISINDAN İNCELENMESİ THE ANALYSIS OF THE CRESCENT POSTERS IN TYPOGRAPHY AND DESIGN

Doç. Dr. Ayşe Derya KAHRAMAN

KTO Karatay Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü Öğretim Üyesi, Konya/Türkiye

Şerife Betül PAPAĞAN

KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Grafik Tasarım Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi, Konya/Türkiye

Article Type : Riview Article/ İnceleme Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1147>

Reference : Kahraman, A.D. & Papağan, Ş.B. (2018). “Yeşilay Afişlerinin Tipografik Ve Tasarım Açısından İncelenmesi”, International Social Sciences Studies Journal, 4(28): 6514-6522

ÖZ

Tasarım yaşamın bir parçası olmakla beraber insan hayatının her alanında yer edinmiş olan bir olgudur. Duvar resimleriyle başlayan tasarı süreci, gündelik yaşamdan başlayarak daha pek çok alana kadar etkisinin göstermiştir. Bunun sayesinde ise tasarımcı kendine ait bir yer bulmuş olup bu yönde eserler üretmeye başlamıştır. Gelişen teknoloji, dünya içerisinde tasarımcılar ve tasarımlar farklı noktalara kadar ulaşmıştır. Bunun neticesinde ise grafik tasarım kendi içerisinde bir yer edinmiş ve teknoloji ile bütünleşerek pek çok bransa da hizmet etmiştir. Grafik tasarım sayesinde insanlara evrensel olarak ulaşmak daha da kolaylaşmıştır. Çünkü gelişen teknoloji sayesinde insanlıkta değişime uğramış ve evrilmiştir. Bilgisayarlarda yapılan tasarımlar farklı noktalara ulaşmış ve birçok konuya değinmeye başlamıştır. Tasarımlar içerik, konu, kapsam olarak kendi içerisinde başlıklara ayrılmaktadır. Ele alınan konu ise afiş tasarımıdır. Afiş tasarımında ki unsurlar ve tasarımın genel bütünlüğüne dikkat çekilmiştir. El ile yapılan tasarımlardan başlayan bu yolculuğun devamında bilgisayarlar hayata girmiş ve hayatımızda yer edinmiştir. Gelişen dünya içerisinde istemeden de olsa insanların kendini içinde bulduğu kötü alışkanlıklar, durumlar oluşmuş, içerisine insanları çekmiştir. Bu noktada ise sosyal sorumluluk bilinci oluşmuş ve bu bilinç geliştirilmiştir. Sosyal sorumluluk projeleri yer almakla beraber birçok hayata, canlıya el uzatmıştır. Bu bağlamda ele alınan Yeşilay kurumunun yapmış olduğu afiş tasarımlarından üç tanesi tipografik, görsel ve illüstrasyon bakımından incelenmiştir. İncelenen afiş tasarımlarındaki anlam ifadelerine ve durumlara dikkat edilmiş ve yorumlanmıştır. İzleyiciye ve en önemlisi de bağımlılık sahibi olan kişilere, adaylara doğru bir şekilde iletişim kurulup kurulmadığına değinilmiştir. Belirlenen hedef kitleye dair doğru mesajın, aktarımın, ifadenin durumlarına bakılmış ve tasarımlar genel olarak afiş tasarımına uygunluğu açısından irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Grafik Tasarım, Afiş, Yeşilay

ABSTRACT

Although design is a part of life, it is a phenomenon that takes place in every aspect of human life. Starting with the wall paintings, the process of the project started from everyday life to many other areas. Thanks to this, the designer has found a place of his own and has started to produce works in this direction. Developing technology, designers and designs in the world has reached to different points. As a result, graphic design has gained a place in itself and has been integrated into technology and served in many branches. Thanks to the graphic design, it has become easier to reach people universally. Because of the technology has changed and evolved in humanity. The designs made on computers have reached different points and started to address many issues. Designs are divided into topics as content, subject, scope. The subject is the poster design. The elements of the poster design and the overall integrity of the design are highlighted. This journey, which started with the designs made by hand, continued in the lives of computers and took place in our lives. In the developing world, the bad habits people have found themselves in themselves, situations have occurred and people have attracted. At this point, social responsibility was formed and this consciousness was developed. Social responsibility projects have taken place but have extended many lives and lives. In this context, three of the poster designs of the Yeşilay institution were examined in terms of typographic, visual and illustration. The expressions and situations in the poster designs examined were taken into consideration and interpreted. The audience and, most importantly, the people who are addicted to addiction were told whether the candidates could be communicated correctly. The status of the correct message, transfer, expression of the target audience was examined and the designs were examined in terms of their suitability for poster design.

Keywords: Graphic Design, Poster, Yeşilay

1. GİRİŞ

Grafik tasarım görsel öğelerin, yazıların, şekillerin, grafiklerin vb. unsurların kullanılarak bir araya getirilmesidir. Geçmişten günümüze dayanan bu tasarım ve resmetme içgüdüğü zamanla farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır. İlk başlarda mağaralarda bulunan duvar resimlerinden hareketle tasarımın ve görülenin resmetme hali zamanla taşların, hayvan derilerinin, yaprakların ve bulunan döneme göre farklı materyallerin üzerine resmetmenin gerçekleştiğini görmekteyiz. Buna paralel olarak ilerleyen grafik tasarımda zamanla yerini farklı biçimlerde almıştır. Grafik tasarım görsellerin ağırlıkta olduğu bir iletişim aracıdır.

Grafik tasarım insanlığın en başından itibaren hayatımız da yer edinen bir ifade biçimidir. Duvarlara resmetme güdüsünden başlayarak gelişen teknoloji ve zamana dair devamlılık getiren ve gelişen bir ifade etme sanatıdır. “1922 yılında W.A. Dwiggins tarafından kullanılan ve çoğunlukla ticari amaçlarla yapılan logo, antet, reklam, poster, kitap, web sayfası benzeri işleri içeren tasarım için kullanılan bir terimdir” (Keser, 2009, s. 149).

Grafik tasarımın ilk işlevi hedef kitleye mesajı iletmektir ya da tanıtılan bir ürün söz konusu ise tanıtılan ürünü yine hedef kitleye doğru olarak aktarabilmektir. Kâğıdın buluşu ile iki boyutlu olarak uygulanan grafik tasarım matbaa da gelişmesiyle birlikte kâğıt üzerine uygulanmaya başlanmıştır. 20. Yüzyılda metal kalıplar üzerine çizilerek ve oyularak yapılan daha sonrasında ise çoğaltılmak amacı ile basılan görsel malzemeler için kullanılmıştır (Becer, 2011, s. s.33).

2.GRAFİK TASARIM ÜRÜNLERİ NELERDİR?

Grafik tasarım matbaanın, sanayinin ve teknolojinin gelişmesi ile oldukça farklı noktalara ulaşmıştır. Bu nedenle de grafik tasarım ürünleri gün geçtikçe şekillenmeye ve çoğalmaya başlamıştır. Duvar resimlerinden uzanan yolculuk günümüz teknolojisi ile bilgisayar üzerinde tasarımdan, ağ yayıncılığına ve daha birçok noktaya kadar ulaşmıştır. Grafik tasarım ürünlerini inceleyecek ve başlıklara ayıracak olur isek şu şekilde inceleyebiliriz; kurumsal kimlik çalışmaları, afiş, billboard, poster, broşür tasarımı vb. ürünlerin olduğunu söylemek mümkündür. Grafik tasarım ürünleri amacına ve kullanım alanına göre farklı tasarımlarla ve durumlarla karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; bir filmin reklamını açık alanlarda topluma duyurmak için kullanılacak ise bu film posteri, film afişi veya film billboard olarak karşımıza çıkması mümkündür.

3. GRAFİK TASARIM ÜRÜNLERİNDE AFİŞ TASARIMI

Grafik tasarım ürünlerinden olan afiş tasarımı oldukça eski geçmişe sahiptir. İlk afiş tasarımları el çizimi olarak kağıtlar üzerine yapılmış ve renklendirilmiştir. Afiş tasarımlarında estetik, tasarım ve sanat kaygısı ön plandadır.

3.1. Afiş Nedir?

Afiş tasarımı bilgilendirme ve bilinçlendirme amacı güdülen bir grafik tasarım aracı olmaktadır. Afiş bir tanım olarak incelenecek olursa haberleri veya olayları, siyasal-sosyal, sanatsal, ekonomik ve kültürel olarak, topluma iletmek ve duyurmak amacı ile değişik yüzeyler üzerine yapılarak, belirli veya farklı boyutlarda şehir, kasaba, köy vb. yerlerin çeşitli alanlarına asılan duyurulardır (Tepecik, 2002, s.72). Afiş tasarımları genellikle bir reklam veya propaganda yapmak amacı ile bir duyuruyu halka ulaştırabilmek için genellikle duvarlarda kullanılan resimli ve yazılı ilanlar olduğunu söylemek mümkündür. Afiş tasarımları iç ve dış olarak ikiye ayrılırlar. İç mekanlarda bilgilendirici afişler yer alırken açık alanda, dış mekanlarda kısacası halka hitap eden yerlerde bulunan duyuru nitelikli afişlerdir. Daha fazla insana daha az kelime ve resimle bir şeyler anlatmak söz konusudur. Afiş tasarımlarında aranılan özellikler az ve öz olan mesaj ve içerik söz konusudur. Minimal seviyede kullanılan görseller ve yazıların doğru anlamda kompozisyon olarak bulundurulmasıdır. Afişler boyut, teknik ve malzeme olarak kullanım alanına göre değişiklikler gösterirler. Reklam, sosyal ve kültürel afişler olarak ele alınırlar. Tüm afiş tasarımlarında dikkat edilmesi gereken unsurlar mesaj, mesaj-imge bütünlüğü, sözel hiyerarşi ve fark edilebilirlik gibi içeriksel özelliklere dikkat edilmesi gerekmektedir. (Parlak, 2014, s. 123-124)

3.2. Afişte Tasarımda Kullanılan Teknikler

Afiş tasarımları sanatçıların elinde farklı noktalara ulaşmıştır. Kullanılan teknikler ve uygulamalar zamanla değişiklik göstermişlerdir. Bu değişiklikler sayesinde afişteki konuyu, farklı yollar kullanılarak izleyiciye aktarabilmek ve anlatabilmek amacıyla farklı teknikler kullanılarak tasarımların meydana geldiğini

görmekteyiz. En dikkat çekici olanları ve afişin odak noktalarını oluşturan fotoğraf, illüstrasyon, slogan ve tipografi olduğunu söylemek mümkündür.

“Afişler, hem belli bir konuda belge değerindedir hem de renkli düzen ve istifiyle estetik değer taşır. Afişin gelişimi 19. yüzyılda olmuştur. Önce yazı ile resim, taş baskısı ile bir araya geldi. Daha sonra da renkli taş baskı ile bunlar renklendi ve çoğaltılabildi. Ayrıca ekonomideki gelişmeler işi hızlandırdı. Bu arada afiş estetiğini geliştirdi, ayrı bir sanat türü oldu. Sanatçılar da buna büyük ilgi gösterdiler. Manet Bonnard, Henri de Toulouse-Lautrec, Daumier vb. gibi önemli sanatçılar bu sanata büyük katkıda bulundular.” (MEB, 2012, s. 3).

3.3. Afişte Tasarımında Kullanılan Tekniklerden Tipografi, İllüstrasyon ve Fotoğraf

3.3.1. Tipografi Nedir?

Afiş tasarımları yapılırken birçok unsurdan yararlanılmaktadır. Bunlar tipografi, illüstrasyon ve fotoğraf olarak başlıklara ayrılmaktadırlar. Tasarımlarda bulunan yazılar bilgilendirmek, yönlendirmek ve farkındalık oluşturmak adına kullanılan grafik tasarım unsurlarından biri olduğu söylenebilir. Bu yazıların şekillenmesi ve farklı biçimlerde karşımıza çıkmasına ise tipografi denilebilir. “Tipografi, genellikle baskı amacıyla yapılmış bir tasarım içerisinde harflerin düzenlenmesi ile ilgilidir. Yazı karakterleri çeşitliliği ve bir tasarım içerisinde yazı karakterlerinin farklı kullanma yolları, yazının oluşturduğu kelimelerin anlamını iyileştirebilir veya değiştirebilir” (Ambrose & Harris, 2014, s. 14). Tasarıma göre değişiklik gösteren yazılar farklı fontlarda, boyutlarda ve birçok tipografik özellikte olduğu görülmektedir. Kullanılan yazılardaki tipografik özellikler şekil ve yapılarına bağlı olarak duygu ve düşüncelere de yer vermektedir.

3.3.2. İllüstrasyon Nedir?

İllüstrasyon pek çok anlamda ifade edilmesinin yanı sıra kitap resmi olarak ta ifade edilmektedir. Kitap bezeme ve tezhip sanatlarından farklı olarak yazılmış olan metinlerin anlamını genişletmek, geliştirmek yazılan metinlerin anlaşılması için yapılan resimlemeler, çizimler, oymabaskılar olarak nitelendirilebilir. Teknik çizimlerin yanı sıra serbest çizim tekniğine daha çok hizmet etmektedir. Kitaplarda, dergilerde vb. basılı veya dijital ortamlarda bulunan illüstrasyonlar öğretici ve açıklayıcı nitelikte bir amaç taşımaktadırlar. Fotoğrafın bulunmasından önce gündelik olan olayları belgelendirmek amacı ile kullanılmıştır. (Yegân Kâhya, 1997, s. 841) Olayların, düşüncelerin, durumların vb. konuların soyut olarak anlatılması olarak ta ifade edilebilmektedir. İllüstrasyonda içerik, anlam ve anlatım oldukça önemlidir. Betimleyici bir üsluba sahip olan illüstrasyon görsel uygulamalar içerisinde yerini almaktadır. İllüstrasyon resim sanatının farklı biçimlerde de kullanılabileceğinin bir göstergesi olmasının yanı sıra olaylarında soyut olarak farklı biçimlerde bilgi aktarabileceğini ve durumu anlatılabildiğini göstermektedir.

İllüstrasyonlar kullanım alanları açısından üç başlıkta incelenebilir. Bunlar; reklam amaçlı illüstrasyonlar, yayın (baskı vb.) illüstrasyonlar, teknik ve bilimsel amaçlı illüstrasyonlar olarak başlıklara ayrılmaktadırlar. Reklam amaçlı tasarlanan illüstrasyonlar; bir hizmeti duyurmak veya bir ürünü anlatmak amacı ile oluşturulan illüstrasyonlardır. Yayın illüstrasyonları ise basılı olan yayınların içeriğini anlatmak ve aktarmak amacı ile oluşturulan illüstrasyonlardır. Bilimsel ve teknik illüstrasyonları da uzmanlık alanı gerektiren dallara (jeoloji, tıp, mekanik, zooloji, botanik vb.) öğretici ve tamamlayıcılık sağlaması açısından kullanılmaktadır. (Becer, 2011, s. 210-211)

3.3.1. Fotoğraf Nedir?

Fotoğraf sanatı ilk başlarda özel anları kaydetmek için kullanılsa da günümüzde ise farklı amaçlar ve koşullar doğrultusunda da kullanılmaktadır. Fotoğraf bulunan zamanı, anı, durumu vb. pek çok şeyi kaydetmek amacı ile kullanılmaktadır. Bazen bulunulan veya anlatılmak istenilen konunun betimleyici ve tamamlayıcı bir ögesi de olmaktadır.

“Fotoğraf, fotoğraf makinesi aracılığıyla ışığa duyarlı bir duyarlık (film veya algılayıcı yüzeyi) üzerine nesnelerin görüntüsünü kaydetme işlemidir. Yüzey üzerinde, ışık ve optik yoluyla ortaya çıkan bu görüntü çizilerek, boyanarak veya baskı yoluyla üretilen resimden farklı bir şeydir.” (Gemici, 2013, s. 2).

Afiş tasarımında da kullanılan fotoğraflar tamamlayıcı bir etkiye sahiptir. Afişlerde kullanılan fotoğraflarda ki amaç konuyu veya mesajı izleyiciye daha etkili şekilde aktarma amacı ile kullanılmaktadır. Belirlenen hedef kitleye aktarmak istenilen konunun içine çekmesi hedeflenmektedir. Kullanılan fotoğraflar bu anlamda sade, yalın ve anlaşılabilir olması gerekmektedir.

4. AFİŞ TASARIMINDA DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Her tasarım unsurunun kendi içerisinde değerlendirilmesi söz konusudur. Bu değerlendirmeler tasarımın doğruluğuna, yalınlığına ve aktarmak istediği konuya dair değerlendirmelerdir. Afiş tasarımında ise değerlendirme kriterleri olarak mesaj, mesaj-imej bütünlüğü, sözel hiyerarşi, fark edirlilik gibi kriterler göz önüne alınarak değerlendirilmelidir. **Mesaj:** Mesaj bir iletişim süreci içerisinde meydana gelen ve farklı aşamalardan geçerek oluşturulan bir ifadenin sonucudur. Söz, yazı veya görseller kullanılarak anlatılması amaçlanan duygu, düşünce, durum bütünlüğüne ve aktarılmak istenilen iletiye mesaj denir. (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c0e64b01efd18.66315294 Erişim Tarihi:09.12.2018)

Mesaj-İmej Bütünlüğü: Afiş tasarımları göz önüne alındığında aktarılmak istenilen mesajın içeriği, konusu ve izleyici kitlesi oldukça önemlidir. Verilmek veya aktarılmak istenilen mesajın kurgulanan imej ile örtüşmesi gerekmektedir. Bu durumda ise mesaj- imej bütünlüğü ortaya çıkmaktadır. Her iki kelimedede bir birbirini tamamlamalıdır ki doğru afiş tasarımlarına ulaşmak mümkün oldukça önemlidir.

Sözel Hiyerarşi: Afiş tasarımı yapılır iken tasarımda kullanılan başlık, alt-başlık ve slogan gibi sözel olarak kullanılan ifadeler bilgiler arasında verilirken izleyicinin anlayabilmesi ve doğru olarak sıralama yapabilmesi açısından bu ifadelerin doğru, sıralı olarak kullanılması gerekmektedir. Bu sayede izleyicinin daha kolay ve net olarak anlaması sağlanmalıdır (Becer, 2015, s.202).

Fark edilebilirlik: Tasarlanan afişin mesajı doğru aktarılıp, mesaj-imej bütünlüğü ve sözel hiyerarşi sağlanmış olmasına rağmen tasarımda fark edilebilir olması da oldukça önemlidir. Bir tasarım dikkat çekip izleyiciyi içine alıp doğru mesajı aktarabiliyor ise başarılı bir tasarım olarak nitelendirilebilir. Standart ve alışılmışın dışında doğru, yalın, sade bir afiş tasarımı yapmak oldukça önemlidir. Yaratıcı fikirlere ve imej bütünlüğüne önem verilmesi gerekmektedir. Fark edilebilen tasarımlar dikkat çekici tasarımlar olarak değerlendirilebilir.

Afiş tasarımında olması gereken özelliklere kısaca değinecek olur isek şu şekilde sıralama yapabilmek mümkündür. Sade, net, yalın, doğru unsurlar (tipografi, görsel, illüstrasyon vb.) kullanılan, doğru mesaj aktaran, imej bütünlüğünü koruyan, sözel hiyerarşiyi koruyabilen, fark edilebilir olması istenilen hedef kitleye hareketi veya durumu aktarabilmesi açısından başarılı olması beklenilmektedir. Afiş tasarımında olmaması gereken durumlar ise; karışık, zor anlaşılabilir, okunamayan, yanlış unsur seçimleri (tipografi, görsel, illüstrasyon vb.), istenilmeyen mesaj aktarımı, imej bütünlüğü olmaması, sözel hiyerarşiyi koruyamaması, istenilen hedef kitleye ulaşamaması, fark edilir olmaması vb. gibi kriterler afiş tasarımında olmaması gereken unsurlardır.

2.Yeşilay'ın Tanımı

Sosyal sorumluluk projeleri insan hayatının her alanında farkındalık yaratmak amacı ile oluşturulan bireylerin veya topluluğun etrafında gerçekleştirilen projelerdir. Bu projeler amaç, kapsam, yöntem, uygulama alanlarında ve pek çok anlamda farklılıklara sahiptirler. Sosyal sorumluk projeleri insan, hayvan, bitki, ekolojik denge, sosyal yaşam, sosyal özgürlük vb. konularda ele alınmaktadır. Bu bağlamda bağımlılıkları konu alan bir proje olan Yeşilay'ı irdeleyecek olur isek öncelikle anlamını iyi bilmemiz gerekmektedir.

“Yeşilay sigara, alkol ve uyuşturucu gibi alışkanlıklara karşı mücadele eden ve bu konuda halkı bilinçlendirmeye çalışan kurumun adıdır.” ([Http://www.gribilge.com/yesilay-nedir/](http://www.gribilge.com/yesilay-nedir/)). Yeşilay kötü alışkanlıklar hakkında bilgi veren bir kuruluşun adı olmakla beraber farkındalık oluşturan bir topluluğun ismidir. Yeşilay için pek çok gönüllü ve çalışan bulunmaktadır. Değişen dünya ve gelişen toplum içerisinde insanların farkında olmadan birçok zararlı alışkanlıkları edindiği bir durum söz konusudur. Bu nedenle insanların bilinçli veya bilinçsiz olarak bu kötü alışkanlıklardan uzak durması için önlem almaya ve farkındalık oluşturmaya Yeşilay hedef almıştır.

Yeşilay kurumu 5 Mart 1920 yılında kurulmuştur. İlk kuruluşunda ismi “Hilal-i Ahdar” olarak belirlenmiştir. Yeşil Hilal anlamına gelen bu isim Yeşilay olarak değiştirilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün 1934 yılında Cumhurbaşkanlığı yaptığı dönemde ve aynı zamanda İsmet İnönü'nün ise başbakanlık yaptığı bu dönemde Yeşilay “kamuya yararlı olan dernek statüsü” verilmiştir. Kuruluşundan bu yana ise her yıl 1-7 Mart Yeşilay haftası olarak kutlanılmaktadır. Logosu ise bir hilal (ay) den oluşmaktadır (<https://www.yesilay.org.tr/tr/kurumsal/tarihce> Erişim Tarihi: 09.11.2018)

Logosunda bulunan hilal milli kimliğimizin bir nevi temsilidir. Yeşil rengi ise güven, sağlık, huzur gibi olumlu yönde duygularımızı temsil etmekte ve bu yönde teşvik etmektedir.

2.1. Yeşilay Afis Örnekleri

Sosyal sorumluluk projelerinden biri olan Yeşilay kurumunun afişlerini içerik ve tasarım açısından incelenmesi içi örnek afişleri vermek mümkündür.

Resim 1: <https://www.yesilay.org.tr/tr/yayinlar/afisler> (Erişim Tarihi: 09.11.2018)

Resim 2: <https://www.yesilay.org.tr/tr/yayinlar/afisler> (Erişim Tarihi: 09.11.2018)

Resim 3: <https://www.yesilay.org.tr/tr/yayinlar/afisler> (Erişim Tarihi: 09.11.2018)

2.2. Yeşilay Afişlerinin Tipografik Olarak ve Görsel Açısından İncelenmesi

Yeşilay afişlerinde örnek verilen afişlerin tipografik, görsel ve illüstrasyon bakımından inceleyecek olursak şu şekilde incelemek mümkündür;

Resim 1.1: <https://www.yesilay.org.tr/tr/yayinlar/afisler> (Erişim Tarihi: 09.11.2018)

Bu afiş tasarımı ilk olarak ele aldığımızda tipografinin güçlü oluşu göze çarpmaktadır. Afişin dokulu bir zemin üzerinde yer aldığını ve tasarlandığını söylemek mümkündür. Gri renkten dolayı nötr bir etki bıraktığı söylenilebilir. Afişte kırmızı ve siyah tonda kullanılan tipografiler ön plandadır. Fakat kırmızı rengin canlılığı baskınlığı ve dikkat çekiciliğinden dolayı ön plana sloganın çıktığını söylemek mümkündür. “Bilgi Değiştirir Ailen İçin Öğren” sloganı vurgulayıcı bir yapıya ve güce sahiptir. Burada vurgulanmak istenilen mesaj bağımlılığın zararlarına karşın alınabilecek en güzel önlemlerden biri olan bilgilenecek, kültürlenmek ve farkındalık oluşturmak düşüncesi vurgulanmış ve ön plana çıkarılmıştır. Tipografik olarak afiş tasarımı incelediğimizde sade, net, yalın ve okunabilir bir tipografinin kullanıldığını söylemek mümkündür. Tipografideki değerlendirme kriterlerine yazı fontu olarak ve yazı rengi olarak uygun olduğu söylenebilir. Tasarımda bir karmaşıklık veya okunmama gibi bir problemle de karşılaşmamaktadır. Bu bağlamda güçlü ve başarılı bir afiş olduğunu söylemek mümkündür.

Resim 2.2: <https://www.yesilay.org.tr/tr/yayinlar/afisler> (Erişim Tarihi: 09.11.2018)

Örnek verilen ikinci afiş tasarımı incelediğimizde yine gri bir zemin kullanıldığını görmekteyiz. Kullanılan bu gri zemin nötr bir etki vermektedir. Afiş tasarımı genel olarak incelediğimiz zaman yukarda büyük net bir sloganın yer aldığı görülmektedir. Ortada bir illüstrasyon ve alt kısımda ise bilgilendirici bilgiler yer aldığını söyleyebiliriz. Afiş tasarımı incelediğimizde net, anlaşılabilir ve okunabilir bir afiş olduğunu görmekteyiz. Tipografik olarak, “bağımlılık” kelimesine büyük bir yazı fontu kullanılarak vurgu yapılır iken, “aklı ve iradeyi” kelimelerine ise yeşil renk ve bağımlılık kelimesinden daha küçük bir punto ile yazı yazılarak kullanıldığını belirtebiliriz. Ortada bulunan illüstrasyon da ise; bir kavanozun içinde çaresiz sıkışmış bir durumda duran insan figürünü görmekteyiz. Bu figür çaresiz ve zor durumdadır. Bunun sebebi ise kavanozun içinde kapalı olarak kalmasından dolayıdır. Burada ki anlamda

bağımlılığın insanları bir kavanoza kapatırcasına hayatın içerisine, kötü bir alanına koyarak onu bağımlı yaparak içinden çıkılmaz bir durum haline getirdiğini anlamaktayız. Güçlü, net ve izleyiciyi içine alan bir illüstrasyon olduğunu söyleyebiliriz. En altta yer alan bilgilendirici kısım ise zemin renginde yeşil olmasının sebebinin Yeşilay kurumunun isminden ve logosundan yararlanılarak kullanıldığını belirtmek mümkündür. Yeşil font üzerine beyaz yazının yazılması ise okunabilirliği arttırmış olmakla beraber tasarımı da dengelemiştir.

Resim 3.3: <https://www.yesilay.org.tr/tr/yayinlar/afisler> (Erişim Tarihi: 09.11.2018)

Afiş tasarımı incelediğimizde ise diğer afiş tasarımlarına bakış olarak daha renkli ve hareketli bir afiş olduğunu görmekteyiz. Üst kısımda bir sloganın, orta kısımda bir fotoğrafın ve en altta ise bilgilendirici, yönlendirici logolar kullanılmıştır. Slogan turuncu bir zemin üzerine beyaz bir renkte ve oldukça sade, yalın net şekilde yazılmıştır. Turuncu renk, hareketlik ve sıcaklık oluşturmaktadır. Kullanılan fotoğraf da ise bir ayakkabı ipi bağlayan yarım figür görülmektedir. Bu figürün bir sporcu olabileceğini düşünmekteyiz. Verilmek istenen mesajın ise sporun bağımlılıklardan ve kötü alışkanlıklardan bizi uzak

tutabileceğinin mesajı verilmektedir. Afiş tasarımını genel olarak incelediğimizde ise net, sade, anlaşılabilir bir tasarım olduğunu söylemek mümkündür.

3. SONUÇ

Sorumluluk kelimesi insan hayatının bir parçası olmakla beraber, insanın vicdani duygularının da oluşturduğu bir ifade olduğunu söyleyebilmek mümkündür. Kimi zaman sanat yolu ile, kimi zaman ise farklı şekillerde değinilmek istenilen konuya ulaşmamızı sağlamaktadır. Tasarım ile ulaşılan noktalar ve değinilen mesajlar oldukça önemlidir. Doğru kişiye doğru mesajı aktarmak arada oluşabilecek yanlış anlatımları engellemek tasarımcının görevidir. Bu anlamda tasarımcıya büyük bir görev düşmektedir. Sosyal sorumluluk projelerinde en yaygın olarak da yapılan ve kullanılan afiş tasarımları oldukça önemlidir. Yeşilay Afişlerini incelediğimizde ise şu düşüncelere yer vermek mümkündür. Yapılan afişler konu ile bütünlük sağlayacak şekilde, sade net, yalın, mesaj – imge bütünlüğü, fark edilebilirlik vb. gibi unsurlara dikkat edilerek hazırlanılmıştır. Bu bağlamda afişler güçlü olmakla beraber istenen hedef kitleye kolayca ulaşabilmesi mümkündür. Doğru mesajı aktaran bu afişlerde doğru renk kullanımlarının da yer aldığını görmekteyiz. Üretilen eserler neticesinde izleyici ve mesaj doğru olarak kullanıldığını söylemek mümkündür. Bu araştırmada örnek olarak verilen afişlerin içerik olarak incelenmesi yapılmıştır. Yapılan literatür taramalar, görsel incelemeleri ve örnek olarak incelenen üç afiş tasarımının neticesinde olumlu sonuçlara ulaşılmıştır. Bu araştırmanın amacı ise sosyal sorumluluk projeleri için yapılan tasarımların doğruluğunu tespitidir. İncelenen Yeşilay kurum afişlerinin doğru olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda da grafik tasarım alanının sosyal sorumluluk projelerinde ki yerinin etkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

Ambrose, G., & Harris, P. (2014). Grafik Tasarımda Tipografi. *Typography* (s. 14). içinde İstanbul: LİTERATÜR Yayınları.

Becer, E. (2011). E. Becer içinde, *İletişim ve Grafik Tasarım*, Ankara: Dost Kitapevi.

Becer, E. (2011). Ankara: Dost Kitapevi Yayınları.

Gemici, Ö. (2013). *Temel Fotoğraf Bilgisi*. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Gribilge. (2018, Aralık 8). <http://www.gribilge.com>: <http://www.gribilge.com/yesilay-nedir/>

Keser, N. (2009). N. Keser içinde, *Sanat Sözlüğü*, Ankara: Ütopya Yayınevi.

MEB. (2012). *Afiş Tasarımı*. Ankara.

Parlak, Ö. G. (2014). *Temel Grafik Tasarım Bilgisi*. içinde İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Tepecik, A. (2002). A. Tepecik *Grafik Sanatlar*, Ankara: Detay.

Yegân Kâhya, M. K. (1997). *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*. İstanbul: YEM Yayın.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c0e64b01efd18.66315294 adresinden erişim tarihi: 09.12.2018.

<https://www.yesilay.org.tr/tr/kurumsal/tarihce> erişim tarihi: 09.11 2018

Görsel Kaynakça

Res 1-3: <https://www.yesilay.org.tr/tr/yayinlar/afisler> (Erişim Tarihi: 09.11.2018)